

του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

Διάχυτη είναι σε όλη την Καινή Διαθήκη η πεποίθηση ότι ο Ιησούς δεν δίδασκε μόνο και καλούσε τους ανθρώπους στην αγάπη, τη μετάνοια, την ειρήνη και τη δικαιοσύνη, αλλά και ότι φανέρωνε με τη ζωή Του και τα θαύματά του τις αλήθειες αυτές του νέου κόσμου του Θεού, που ο ίδιος εγκαινίασε. Έδινε ο ίδιος τη μάχη με τον παλιό κόσμο και κονταροχτυπήθηκε με τις άδικες δομές και αρχές, τα ύπουλα συμφέροντα και την υποκρισία των ανθρώπων της εποχής του.

Όχι μόνο βέβαια μ' αυτούς, αλλά και με τις αντίθετες δυνάμεις των πονηρών πνευμάτων, που την εξουσία τους νίκησε τελεσίδικα με τη θυσία του στον Γολγοθά και την ανάστασή του. Άλλωστε, «προς τούτο φανερώθηκε ο Υιός του Ανθρώπου: Για να καταργήσει τα έργα του διαβόλου» (Α΄ Ιω. 3,8). Ένα τέτοιο παράδειγμα θεραπείας και απελευθέρωσης ανθρώπου υποταγμένου στον σατανά είναι και το περιστατικό με το δαιμονισμένο νέο στα Γάδαρα (ή Γέργεσα), που παραθέτουμε αμέσως παρακάτω. Είναι απαραίτητο όμως να αναφέρουμε ότι πριν από την επιτέλεση του θαύματος, ο Χριστός είχε ηρεμήσει τη φουρτουνιασμένη θάλασσα (δείχνει την εξουσία του πάνω στη φύση) και είχε αναστήσει τη κόρη του Ιαείρου (επισημαίνει την εξουσία του πάνω στον θάνατο, είναι ο άρχων της ζωής). Με το παρόν περιστατικό (που δεν είναι φυσικά το μόνο στα Ευαγγέλια) φανερώνει ότι κυριαρχεί και στο βασίλειο των δαιμόνων και αποδεικνύεται ότι είναι ο αληθινός Θεός. Η ιστορία συνέβη ως εξής:

Κάποια φορά ο Ιησούς επισκέφθηκε την πόλη Γέργεσα με πλοiάριο. Εκεί τον συνάντησε ένας άνθρωπος (στο Ματθ. 8,28 αναφέρονται δύο άνθρωποι) με πνεύμα ακάθαρτο που κατοικούσε στα μνήματα (που ήταν τότε μέσα σε σπηλιές). Ούτε και οι αλυσίδες μπορούσαν να τον συγκρατήσουν, επειδή πολλές φορές είχε σπάσει τις αλυσίδες και τα δεσμά είχε συντρίψει, και κανείς δεν είχε τη δύναμη να τον δαμάσει. Και νυχθημερόν γύριζε στα μνήματα και τα βουνά, κραυγάζοντας και καταπληγώνοντας τον εαυτό του με πέτρες. Και όταν είδε τον Ιησού (τον μοναδικό αυτόν γιατρό ψυχών και σωμάτων), να έρχεται από μακριά, έτρεξε και τον προσκύνησε και αφού φώναξε με μεγάλη κραυγή, του λέει: «Τι σχέση έχω εγώ με σένα, Ιησού, γιε του Θεού του Υψίστου; Σε εξορκίζω στο Θεό, μη με βασανίσεις». Γιατί ο Χριστός τού έλεγε: «Βγες ακάθαρτο πνεύμα από τον άνθρωπο». Και τον ρωτούσε ο Ιησούς: «Ποιο είναι το όνομά σου;» Και απάντησε αυτό και είπε: «Λεγεώνα με λένε, γιατί είμαστε πολλοί» (Λεγεώνα ήταν στρατιωτικό σώμα από 6.000 περίπου πεζούς και 300 ιππείς). Και πολύ παρακαλούσε τον Ιησού να μην τους στείλει έξω από τη χώρα (ή στην άβυσσο, σύμφωνα με το Λουκ. 8,31). Αλλά ήταν και ένα κοπάδι χοίρων που έβοσκε προς το μέρος του βουνού. Και τον παρακάλεσαν τα πονηρά πνεύματα και του έλεγαν: «Στείλε μας στα γουρούνια και άσε μας να μπούμε μέσα σ' αυτά». Και τους το επέτρεψε ο Χριστός (για να φανεί έτσι η δύναμη του Θεού και η αλήθεια των λόγων του), γιατί σπλαχνίστηκε τον δυστυχισμένο αυτόν άνθρωπο. Και πράγματι μπήκαν στους χοίρους και όρμησαν αυτοί από το γκρεμό στη θάλασσα. Ήσαν δε οι χοίροι περίπου 2.000 και πνίγηκαν στη θάλασσα -και συμβολικά ακόμη, η θάλασσα εκπροσωπούσε για τους Εβραίους τις δυνάμεις του χάους και της καταστροφής.

Και οι χοιροβοσκοί έφυγαν και αναγγείλανε το γεγονός στην πόλη και στα χωράφια. Και οι κάτοικοι βγήκανε να δούνε τι συνέβη. Και έρχονται κοντά στον Ιησού και βλέπουν τον δαιμονισμένο να είναι πλέον καθισμένος και ντυμένος και γνωστικός, και φοβήθηκαν. Και άρχισαν να παρακαλάνε τον Ιησού να φύγει έξω από τα σύνορά τους (φοβήθηκαν μην πάθουν χειρότερα κακά, αλλά και παρέμειναν στην πτώση τους διότι δεν πίστεψαν σ' αυτόν). Και όταν έμπαινε ο Χριστός στο πλοίο για να κατευθυνθεί στην Καπερναούμ, τον παρακαλούσε ο πρώην δαιμονισμένος να πάει μαζί Του (Είχε θαμπωθεί από το μεγαλείο του Χριστού, αλλά και δεν έπαυε να φοβάται μήπως επανέλθει στο ίδιο κακό). Και δεν τον άφησε ο Ιησούς, αλλά του λέει: «Πήγαινε στο σπίτι σου και στους δικούς σου και ανάγγειλέ τους όσα έκανε ο Κύριος σε σένα και σε ελέησε». Κι έφυγε ο ευεργετηθείς και άρχισε να κηρύττει στη Δεκάπολη όσα του έκανε ο Ιησούς και όλοι θαύμαζαν [βλ. Μάρκ. 5,1-20 και 9,14-29/ Ματθ. 8,28-34 και 16-17/ Λουκ. 8,26-39 και 9,37-42].

Από το προαναφερθέν κείμενο, που παραθέτουν με μικρές παραλλαγές ο Ματθαίος, ο Μάρκος και ο Λουκάς, εξάγονται οι ακόλουθες αλήθειες:

Φαίνεται ξεκάθαρα στην Παράδοση της Εκκλησίας και στην Καινή Διαθήκη: (α) πως υπάρχει αόρατος πνευματικός κόσμος, άγιος και σατανικός, οι άγγελοι και οι δαίμονες, από τους οποίους έχει διαχρονικά εμπειρία η Εκκλησία, ιδίως οι ασκητές, οι μοναχοί, αλλά και όσοι προσπαθούν να εφαρμόσουν το θέλημα του Θεού στη ζωή και το περιβάλλον τους, και (β) πως ακόμη και τα δαιμόνια υποτάσσονται στον Χριστό ως σε παντοδύναμο Θεό. Ο Διάβολος στην Αγία Γραφή παρουσιάζεται ήδη από την πτώση των πρωτοπλάστων να έχει εισχωρήσει στην ανθρώπινη ιστορία και να προσπαθεί να καταστρέψει με νύχια και με δόντια τον άνθρωπο, «ως λέων ωρούμενος» (Α΄ Πέτρ. 5,8). Όπως ακριβώς ένα ανοικτό τραύμα χωρίς φροντίδα και αντιβίωση μολύνεται, έτσι και οι πρώτοι άνθρωποι άφησαν εκτεθειμένο το νου και την καρδιά τους στην επιρροή του κακού, με αποτέλεσμα να υποκύψουν στις παγίδες του αντιχρίστου πνεύματος. Η συγκεκριμένη περικοπή αποδεικνύει ότι οι δαίμονες έχουν μάλιστα και προσωπική συνείδηση και θέληση και δεν είναι απλά μια διανοητική κατασκευή που σημαίνει κάτι το κακό. Ο 'διάβολος' λέγεται έτσι επειδή συκοφαντεί και διαβάλλει τις πράξεις των ανθρώπων ενώπιον του Θεού και με τη λέξη 'σατάν' υπονοείται στα εβραϊκά αυτός που εναντιώνεται και αντιστέκεται στα σχέδια του Θεού, ο αντίδικος και ο αντίπαλος. Εκτός από τον Ιουδαϊσμό και τον Χριστιανισμό, ό σατανάς με διάφορες ονομασίες παρουσιάζεται και στον Βουδισμό και στον Ισλαμισμό να κινείται μοχθηρά και ύπουλα εναντίον του καλού και να ενσαρκώνει το απόλυτο κακό.

Οι δαιμονισμένοι δεν είναι ψυχοπαθείς. Άλλο δαιμονισμός και άλλο τρέλα, σχιζοφρένεια ή άλλου είδους πάθηση. Στην Καινή Διαθήκη φανερά διαχωρίζονται τέτοιες καταστάσεις, ώστε να μην έχουμε το δικαίωμα να κατηγορήσουμε την εποχή του Ιησού ότι βρίσκεται στην άγνοια. Δύο παραδείγματα μόνο θα αναφέρουμε, στο κατά Μάρκον 1,32 & 1,34, όπου λέγονται τα εξής: «Και αργά το απόγευμα όταν έδυσε ο ήλιος, του έφεραν όλους τους ΑΡΡΩΣΤΟΥΣ και τους ΔΑΙΜΟΝΙΣΜΕΝΟΥΣ..... και θεράπευσε πολλούς που υπέφεραν από ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ και έβγαλε πολλά ΔΑΙΜΟΝΙΑ... Και δεν άφηνε τα δαιμόνια να μιλάνε, γιατί γνώριζαν ότι αυτός είναι ο Χριστός». Όπως βλέπουμε, τα δαιμόνια που

συναντάμε στα Ευαγγέλια συζητάνε με το Χριστό, απομακρύνονται από τους ανθρώπους, ομολογούν τον Χριστό ως Θεό, μάλιστα δε 'πιστεύουν και φρίττουν', σύμφωνα με τον απόστολο Ιάκωβο, αλλά δεν ποιούν καρπούς μετανοίας διότι παγιώθηκαν στο κακό (Ιακ. 1,19). Σε άλλα σημεία της Γραφής πλησιάζουν και προσκυνούν τον Ιησού ή αναγνωρίζουν ότι έχει εξουσία πάνω τους και παρακαλάνε για την αποτροπή της τιμωρίας τους (βλ. π.χ. Λουκ. 8,28/ Μαρκ. 5,6/ Ματθ. 8,29/ Ματθ. 8,31). Αυτά όλα είναι προσωπικοί τρόποι αντίδρασης, που δεν μπορούν να αποδοθούν σε συνηθισμένες μορφές ψυχασθένειας. Σε πολλές περιπτώσεις οι δαιμονισμένοι αποκαλύπτουν σε πλησίον παρευρισκόμενους διάφορες κρυφές πράξεις τους, τα ονόματα τρίτων και τις ιδιότητές τους κ.α., γεγονότα που δεν ερμηνεύονται δια της κοινής λογικής ή μόνο βιολογικά. Κατά την σύμφωνη γνώμη των αγίων και των Πατέρων της Εκκλησίας, η χειρότερη μορφή τυραννίας είναι εκείνη του διαβόλου πάνω στον άνθρωπο, που βέβαια έχει διαβαθμίσεις και απαντάται και με διαφορετικές μορφές, όπως είναι οι περιπτώσεις υπερηφάνειας, ασέβειας, κακίας, υποδούλωσης στα πάθη, αίρεσης, απιστίας, ειδωλολατρίας κ.ο.κ.

Στη χώρα μας δρουν και «υπηρετούν» τους ανυποψίαστους συνανθρώπους μας, είτε ατομικά είτε με μορφή εταιρειών, πολλές χιλιάδες μάγοι, μέντιουμ και οραματίστριες, που είναι ενεργούμενα υπερφυσικών κακών δυνάμεων (όσοι δεν εξαπατούν ταχυδακτυλουργικά τους πελάτες τους) και φθείρουν ψυχές. Δυστυχώς το πονηρό πνεύμα καμουφλάρεται και παρουσιάζει τα κατορθώματά του στη σύγχρονη εποχή μας με επιστημονικοφανές προσωπείο και ως εξωτερίκευση των εσωτερικών δήθεν δυνάμεων που σε αδράνεια υπάρχουν μέσα μας. Στο ίδιο πνεύμα βαδίζουσα η αποκρυφιστική Νέα Εποχή προσπαθεί να πείσει τους ανθρώπους, και βεβαίως πλανεμένα διδάσκει, ότι όλοι είμαστε εν υπνώσει θεοί επί της γης και πως τα θαύματα και η αλλαγή στη ζωή μας είναι κατορθωτά με την επίκληση συνειδητών ενεργειακών δυνάμεων, στις οποίες δίνουν ονομασίες, όπως: 'μεγάλοι παλιοί', 'οντότητες' με συγκεκριμένα ονόματα (των οποίων καθίστανται κανάλια-φορείς), 'άγγελοι' (εξ ου και η σύγχρονη πνευματιστική αγγελολογία), 'δύναμη ρέικι' κ.λπ. Όλα αυτά είναι καμουφλαρισμένη διδασκαλία της σύγχρονης μαγείας. Ο απόστολος Παύλος μάλιστα αποκαλύπτει (αλλά και ο Μέγας Αθανάσιος αναφέρει ότι συνέβαινε στη ζωή του Μεγάλου Αντωνίου) ότι τα δαιμόνια εμφανίζονται και ως άγγελοι φωτός για να παραπλανήσουν αρκετούς (Β' Κορ. 11,14). Η λαϊκή παροιμία «ό,τι λάμπει δεν είναι χρυσός» έχει το ίδιο ακριβώς νόημα για τις κοσμικές υποθέσεις.

Ο νέος αυτός της ευαγγελικής διηγήσεως, υπόδουλος καθώς ήταν στον διάβολο, έπασχε από αντικοινωνικότητα, επιθετικότητα, εσωτερική διάσπαση και συγκρούσεις, καταστροφική ορμή, έλλειψη προσωπικής συνοχής, μοναξιά και απομόνωση, αφού τα πάθη άλλωστε στην Ορθόδοξη ψυχοθεραπεία είναι διαστροφή των ψυχικών δυνάμεων και κλιμακούμενη αδράνεια προς το καθ' ομοίωση (της πορείας προς τη θέωση-ένωση με το Θεό). Αυτές είναι οι συνέπειες του κακού στον άνθρωπο, που διαχέονται και στο περιβάλλον ως ταλαιπωρία, ασθένεια, πείνα, μίσος, πόλεμος, τρομοκρατία, αναρχία, βιασμός, αυτοκτονία κ.λπ., και που έχουν την αρχή τους όχι στο Θεό, αλλά στον μοχθηρό άορατο πνευματικό κόσμο. Ο Χριστός προσφέρει τη νίκη πάνω στις σκοτεινές και απάνθρωπες δυνάμεις και τη

δυνατότητα εσωτερικής συνοχής, ελευθερίας και προσωπικής καταξίωσης, μέσω της Χάρης του, των μυστηρίων της Εκκλησίας (ιδιαίτερα της Εξομολόγησης και της Θ. Κοινωνίας), της αγάπης και της χριστιανικής άσκησης (ταπείνωση, νηστεία, προσευχή, εκκλ. λατρεία, αγρυπνία κ.α.), άνευ της οποίας, και χωρίς την τήρηση των εντολών του Χριστού, όλα φαντάζουν ότι μπορούν να επιτευχθούν μαγικά, χωρίς δηλαδή τη δική μας συν-ενέργεια. Σύμφωνα εξάλλου με τα λόγια του Κυρίου, το «γένος» των δαιμόνων δεν μπορεί να εκδιωχθεί παρά μόνο «με προσευχή και νηστεία» (Ματθ. 14,21).

Η πίστη στον Χριστό ή η απιστία είναι προσωπική επιλογή των ανθρώπων, διότι υπάρχουν και άνθρωποι που ενώ βλέπουν στη ζωή τους και γύρω τους να συμβαίνουν θαύματα, δεν επιθυμούν τη γνωριμία με το Χριστό και τη συνάντηση σε πνευματικό επίπεδο μαζί Του. Επίσης πολλοί από αυτούς δεν συγκινούνται από τα σοβαρά προβλήματα των συνανθρώπων τους, αλλά ζούνε μόνο για τα συμφέροντά τους. Στο παραπάνω παράδειγμά μας εκπροσωπούνται από τους αγνώμονες Γαδαρηνούς, που αντί να ευχαριστήσουν τον Κύριο (και να μετανοήσουν) που λύτρωσε έναν συμπολίτη τους και τους απάλλαξε από έναν δημόσιο κίνδυνο, όπως ήταν ο δαιμονισμένος, έδιωξαν και αποδοκίμασαν ομαδικά τον Χριστό, ίσως επειδή έβλαπτε τα συμφέροντά τους, την εμπορία δηλαδή των χοίρων που στους Ιουδαίους τότε απαγορευόταν. Ο Χριστός διακριτικά τότε απομακρύνθηκε, πιστός στην ελευθερία των ανθρώπων να διαλέγουν οι ίδιοι την πορεία της ζωής τους.

Ο πρώην υπόδουλος και νυν Χριστόδουλος (που σημαίνει πραγματικά ελεύθερος) και σώφρων νέος, έγινε κήρυκας των θαυμασίων του Θεού στους γείτονές του και στα γύρω χωριά (και στους εθνικούς δηλαδή), όπως του υπέδειξε ο Κύριος. Ο θεραπευθείς και χαριτωμένος άνθρωπος βρίσκει τον εαυτό του και αποπνέει χάρη και θεϊκή ηρεμία, ενώ δεν αποτελεί κίνδυνο για τους άλλους. Ο Χριστός χρησιμοποιεί εξάλλου ως συνεργάτες Του εμάς τους ανθρώπους και πιστούς στο θέλημά του. Αυτό μας φανερώνει ότι έχουμε χρέος και εμείς να γινόμαστε κήρυκες της αγάπης του Θεού και απόστολοί Του, με λόγια και με έργα, εξατομικεύοντας τη σημασία κάθε περίπτωσης και ενεργώντας με διάκριση και πραότητα.

Όπου κυριαρχεί το μίσος, η καταστροφή, η επιθετικότητα, η αδικία, ο αλληλοσπαραγμός και φυγαδεύεται η αγάπη, η ελευθερία και η ειρήνη, εκεί κυριαρχεί και ο διάβολος, αφού διώκεται ο Χριστός. Όπου υποχωρεί ο Θεός (εκεί που οι άνθρωποι τον αρνούνται, αφού εκείνος δεν βιάζει τη θέληση κανενός), εκεί ως παρυπόσταση κερδίζει έδαφος το κακό. Όπως το σκοτάδι δεν υπάρχει από μόνο του αλλά είναι η απουσία του φωτός, έτσι και το κακό υλοποιείται όταν απουσιάζει το καλό. Αντίθετα, η χριστιανική ζωή χαρακτηρίζεται από ενότητα, φιλανθρωπία, συμφιλίωση, αγάπη, αγιασμό. Σ' αυτό το περιβάλλον αναπαύεται ο Θεός και οι χριστιανοί χαρακτηρίζονται παιδιά Του.

Ο Χριστός, τέλος, είναι ο ελευθερωτής ψυχών και σωμάτων. Η σύγκρουση με το πονηρό πνεύμα έληξε, με νικητή τον αναστάνα Θεάνθρωπο. Ο Χριστός ήλθε «ίνα λύση τα έργα του διαβόλου» (Α' Ιω. 3,8) και η ανθρώπινη φύση λυτρώθηκε, με αρχή της σωτηρίας την ενσάρκωσή Του. Για την καταξίωση όμως του ανθρωπίνου προσώπου απαιτείται καθημερινός αγώνας. Η εσωτερική και εξωτερική αλλαγή του

πρώην δαιμονισμένου επισημαίνει ότι στον νέο κόσμο του Θεού, που συντελείται καθ' οδόν και προς το μέλλον, θα υποχωρήσει κάθε μορφή του κακού. Η Εκκλησία είναι το σώμα Του «παρατεινόμενο στους αιώνες» (άγιος Αυγουστίνος). Είναι το ψυχοσωματικό ουράνιο Πανδοχείο, ιατρείο ψυχών και σωμάτων, κατά την πατερική ερμηνεία της παραβολής του Καλού Σαμαρείτη. Εκεί μόνο βρίσκει αληθινή και αιώνια ανάπαυση ο άνθρωπος, διώκεται το κακό και γαληνεύει η ψυχή, αφού επικοινωνεί όχι μόνο αγαπητικά και αδελφικά με τους συναθρώπους του, αλλά και μέσω των εκκλησιαστικών μυστηρίων με τους αγίους και τους αγγέλους του Θεού.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

Βικιπαίδεια, λήμμα Διάβολος

«Λόγος και Ύπαρξη», Κων/νου Γρηγοριάδη, τ. Α΄, έκδ. Β΄, εκδ. Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος, Αθ. 2001

«Ο Ιησούς Χριστός, ο Καινούριος Κόσμος του Θεού και Εμείς», εκδ. Πατάκη, 2004

«Ορθόδοξα Μηνύματα», Σταύρου Φωτίου, εκδ. Γρηγόρης, Αθ. 2000

«Ο Χριστός και ο καινούριος κόσμος του Θεού», Νικόλαου Νευράκη, Αθ. 1989

«Ο Χριστός και ο καινούριος κόσμος του Θεού», Σάββα Αγουρίδη-Σωκράτη Νίκα, ΟΕΔΒ, Αθ. 1993

«Τα τέσσερα Ευαγγέλια και οι Πράξεις των Αποστόλων», Τιμοθέου Κιλίφη, Α΄ τόμος, 4η έκδ., Αθ. 1999

«Το Ευαγγέλιο του Ματθαίου», Νικολάου Σωτηρόπουλου, εκδ. Ο Σταυρός, Αθ. 1981